

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 09.03.2005
KOM(2005) 83 v konečném znění

2002/0047 (COD)

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU

podle čl. 251 odst. 2 druhého pododstavce Smlouvy o ES

týkající se

**společného postoje Rady k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady
o patentovatelnosti vynálezů realizovaných počítačem**

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU

podle čl. 251 odst. 2 druhého pododstavce Smlouvy o ES

týkající se

**společného postoje Rady k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady
o patentovatelnosti vynálezů realizovaných počítačem**

1- SOUVISLOSTI

Datum předání návrhu EP a Radě 20. února 2002
(dokument KOM(2002)[92] v konečném znění –
[2002/[0047]COD)¹:

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru² ze dne: 19. září 2002

Stanovisko Evropským parlamentem, první čtení³, ze dne: 24. září 2002

Datum přijetí společného postoje⁴: 07.03.2005

2- CÍL NÁVRHU KOMISE

Návrh směrnice o patentovatelnosti vynálezů realizovaných počítačem se zaměřuje na harmonizaci předpisů vnitrostátního patentového práva zabývajících se vynálezy, které ke své realizaci potřebují počítače. Směrnice stanoví dohled Evropského soudního dvora nad pravidly používanými vnitrostátními soudy a patentovými úřady pověřenými posuzováním platnosti patentů a žádostí v této oblasti. Vzhledem k tomu, že mnoho patentů v této oblasti uděluje Evropský patentový úřad, mohla by být správní rada Evropské patentové organizace vyzvána, aby zvážila přijetí prováděcích předpisů k Evropské patentové úmluvě.

3- PŘIPOMÍNKY TÝKAJÍCÍ SE SPOLEČNÉHO POSTOJE

3.1 Obecné poznámky

Rada kvalifikovanou většinou přijala společný postoj, do něhož je zapracován hlavní obsah přibližně 25 pozměňovacích návrhů předložených Parlamentem v prvním čtení. Komise uvedla, že přijímá tento společný postoj, ačkoli se v některých ohledech liší od jejího původního návrhu. Obecně se Komise domnívá, že společný postoj zajistí přijatelnou rovnováhu mezi zájmy držitelů práv a zájmy konkurenčních subjektů a spotřebitelů (včetně

¹ Úř. věst. C 151, 25.6.2002, s.129 KOM (2002) 92 v konečném znění.

² Úř. věst. C 61, 14.3.2003, s.154.

³ 11503/03 CODEC 995 PI 70.

⁴ vložit odkaz.

komunity zabývající se otevřeným zdrojovým kódem). Tato rovnováha je dále zajištěna novými požadavky stanovenými v článku 7, na jejichž základě se od Komise vyžaduje, aby sledovala dopad vynálezů realizovaných počítačem zejména na malé a střední podniky a na komunitu zabývající se otevřeným zdrojovým kódem.

Pokud jde o Komisi, směrnice se nadále zaměřuje na hlavní cíl uvedený v důvodové zprávě k návrhu Komise, zejména na harmonizaci patentového práva mezi členskými státy a na rozptýlení právní nejistoty v této oblasti. Je velice důležité vzít na vědomí, že doposud neexistuje žádný právní nástroj Společenství, který by se týkal obecného patentového práva buď v horizontální rovině nebo konkrétně v souvislosti s vynálezy realizovanými počítačem. Přijetím této směrnice by proto zcela poprvé patentové právo v této oblasti výslovně spadalo do soudní pravomoci Společenství.

Nepřijetím směrnice by se naopak orgánům Společenství zabránilo ve vykonávání kontroly v této strategické oblasti evropské ekonomiky, pro kterou by tak zůstaly příslušné pouze národní patentové úřady a soudy a Evropský patentový úřad v Mnichově.

3.1.1 Patentové nároky na počítačové programy

Ačkoli návrh Komise výslovně nepovolil patentové nároky na počítačové programy jako takové nebo na nosičích, přijala Komise čl. 5 odst. 2 společného postoje s tím, že je nutno jej chápat tak, že se týká **vynutitelnosti** (stávajících) patentových práv a nikoli rozšíření **rozsahu patentovatelnosti**. Tato skutečnost je posílena výslovným spojením s čl. 5 odst. 1, jak je uvedeno níže. Znění může potřebovat další vysvětlení vzhledem k tomu, že vztah mezi čl. 5 odst. 2 a vyloučením počítačových programů jako takových (jak je výslovně stanoveno v čl. 4 odst. 1 je otevřen různým výkladům.

Jednání týkající se počítačových programů samotných nebo počítačových programů na nosičích by mohla být předmětem řízení pro nepřímé porušení i bez ustanovení odpovídajících čl. 5 odst. 2. Ustanovení čl. 5 odst. 2 má tudíž zjednodušit vynucení zákonných práv stanovením toho, že taková jednání mohou představovat přímé a nikoli pouze nepřímé porušení. To je zejména důležité v případech, kdy porušení přesahuje území jednoho státu, protože soudy členských států nemají soudní pravomoc nad nepřímými porušeními, k nimž dojde mimo území jejich státu.

V každém případě poslední část čl. 5 odst. 2 objasňuje, že patentový nárok na počítačový program, buď sám o sobě nebo na nosiči, musí tvořit patentovatelný produkt nebo postup, na který je uplatněn patentový nárok v téže patentové přihlášce (a na který se vztahuje čl. 5 odst. 1). To zajišťuje, že čl. 5 odst. 2 nemůže zajišťovat ochranu odpovídající patentovatelnosti počítačových programů samotných, což je dále potvrzeno zřetelnějším zněním společného postoje zejména článku 4 odstavců 1 a 2.

3.1.2 Interoperabilita

Komise vyvíjí značné úsilí na podporu interoperability jako prostředku podporujícího inovaci a hospodářskou soutěž. To je v souladu s cíli návrhu Komise, které spočívaly v zajištění ochrany investic do vynálezů, které jsou nové, tvořivé a průmyslově využitelné. Je důležité vzít na vědomí, že požadavek na poskytnutí dostatečných informací o patentovaném vynálezu může usnadnit přístup k informacím užitečným pro dosahování interoperability vynálezů realizovaných počítačem.

Komise potvrdila svůj závazek plnit cíl politiky, tj. prosazovat interoperabilitu a podporovat inovaci, tím, že v článku 6 výslovně uvedla stávající výjimky podle patentového práva týkající se interoperability.

Komise se domnívá, že společný postoj Rady zůstává v souladu s těmito cíli. Rovnocenné podmínky pro patentovatelnost jsou zachovány v člancích 3 a 4 (vykládány ve spojení s článkem 2). Jak je vyjádřeno v prohlášení Komise, které má být zaznamenáno do zápisu Rady o přijetí společného postoje (viz níže), Komise se domnívá, že článek 6 vykládaný ve spojení s 22. bodem odůvodnění povoluje jakékoli úkony popsané v člancích 5 a 6 směrnice 91/250/EHS o právní ochraně počítačových programů autorskými právy, včetně veškerých úkonů nezbytných k zajištění interoperability, aniž by k nim bylo nutné oprávnění od držitele patentových práv.

Komise dále vítá skutečnost, že ochrana interoperability byla dále posílena v čl. 8 písm. d) a g) požadavkem, aby Komise podávala zprávy o tom, jak přijetí směrnice ovlivnilo situaci související s interoperabilitou.

Vzhledem k cíli Společenství podporovat interoperabilitu má Komise v úmyslu umožnit přiblížení stanovisek Rady a Parlamentu tak, že použije změny navržené oběma orgány v prvním čtení.

Kromě toho 21. bod odůvodnění připomíná, že na dodavatele majícího dominantní postavení, který odmítne umožnit použití patentované techniky pro dosažení interoperability, se vztahují pravidla týkající se hospodářské soutěže, a zejména články 81 a 82 Smlouvy. Použití těchto článků proto přispívá k dosažení výše stanovených cílů, ačkoli je samozřejmě důležité připomenout, že právo hospodářské soutěže nemůže samo o sobě vyřešit veškeré možné problémy v této oblasti.

3.2 Odpověď na změny navržené Parlamentem v prvním čtení

Změny přijaté v plném rozsahu: 1, 2, 3, 34 (=115), 7, 8, 11, 12, 13, 15, 16, 71, 92, 23, 26, 27.

Změny přijaté s drobnými změnami: 85, 9, 86, 17, 19, 25.

Změny 88 a 89 byly přijaty, avšak ve změněné podobě.

Byla přijata část změny 107 (=69) (myšlenka, že technický přínos musí být nový) a část znění změny 76 byla použita v 17. bodu odůvodnění, který pojednává o problému, kterého se týká i tato změna.

3.3 Změny zařazené během jednání v Radě

1. bod odůvodnění

Rada přijala změnu 1 navrženou Parlamentem.

5. bod odůvodnění

Rada přijala změnu 2 navrženou Parlamentem.

8. bod odůvodnění

Rada včlenila do tohoto nového bodu odůvodnění změnu 3 navrženou Parlamentem a druhou část změny 88. Rada se domnívala, že změna 3 byla rovnocennou, ale jasnější formulací první části změny 88.

12. a 13. bod odůvodnění

Rada přesunula první část 11. bodu odůvodnění v návrhu Komise do 12. bodu odůvodnění v návrhu Komise.

13. bod odůvodnění návrhu Komise (zrušen)

Rada přijala změnu 34(=115) navrženou Parlamentem.

14. bod odůvodnění

Rada přijala změnu 85 navrženou Parlamentem.

15. bod odůvodnění

Rada přijala změnu 7 navrženou Parlamentem.

16. bod odůvodnění

Rada přijala změnu 8 navrženou Parlamentem.

17. bod odůvodnění

Rada přijala změnu 9 navrženou Parlamentem.

18. bod odůvodnění

Rada přijala změnu 86 navrženou Parlamentem s mírnou změnou, aby zachovala soulad s články směrnice a se standardní patentovou terminologií (výrazy „zřejmý či netechnický“ nahrazují výraz „všední (banální)“).

20. bod odůvodnění

Rada přijala změnu 11 navrženou Parlamentem.

21. bod odůvodnění

Tento bod odůvodnění změnila Rada tak, aby se týkal problému interoperability, přičemž se inspirovala zněním změny 76 navržené Parlamentem.

22. bod odůvodnění

Rada přijala změnu 13 navrženou Parlamentem.

Článek 2

Rada zrušila v čl. 2 písm. a) odkaz Komise na „zjevně nové“ (*prima facie*) znaky. V čl. 2 písm. b) přidala Rada jeden prvek ze změny 107(=69), který definuje technický přínos jako technický přínos nový a přidala novou větu, kterou přesunula z čl. 4 odst. 3 návrhu Komise, definující jak se hodnotí technický přínos.

Článek 3 návrhu Komise (zrušen)

Rada přijala změnu 15 navrženou Parlamentem.

Článek 3

Rada přeformulovala a zestručnila podle změny 16 navržené Parlamentem čl. 4 odst. 1 a 2 návrhu Komise do jednoho odstavce a přesunula hlavní myšlenku čl. 4 odst. 3 návrhu Komise do čl. 2 písm. b), jak je uvedeno výše.

Článek 4

Rada připojila nový článek 4. Ustanovení čl. 4 odst. 1 zdůrazňuje zásadu, že počítačový program jako takový nemůže být patentovatelným vynálezem. Ustanovení čl. 4 odst. 2 představuje změnu 17 navrženou Parlamentem s doplňujícím textem, který vyjasňuje, že žádná podoba vyloučeného programu (např. zdrojový nebo objektový kód) není patentovatelná.

Článek 5

Rada připojila čl. 5 odst. 2 nedovolující uplatnit patentové nároky na počítačový program, buď sám o sobě nebo na nosiči, pokud nárokovaný program netvoří produkt nebo postup, na který je uplatněn patentový nárok podle čl. 5 odst. 1 ve stejném patentu.

Článek 6

Rada pozměnila článek 6 v souladu se změnou 19 navrženou Parlamentem a zároveň také specifikovala příslušné články směrnice 91/250/EHS, které lze v této souvislosti použít.

Článek 7

Rada přijala změnu 71 navrženou Parlamentem.

Článek 8

Rada přijala změny 92, 23, 25, 26 navržené Parlamentem a hlavní myšlenku změny 89. V čl. 8 písm. b) je také doplněn odkaz na mezinárodní závazky Společenství. Ten se především chápe jako odkaz na Dohodu TRIPS (Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví). V bodě f) zařazeném na základě změny 25 byl vypuštěn odkaz na patent Společenství, protože na něj se stávající směrnice nevztahuje. Nový bod g) je parafrází změny 89, protože Rada považovala tuto parafrázi za srozumitelnější.

Článek 9

Rada přijala změnu 27 navrženou Parlamentem.

Článek 10

Rada stanovila přechodné období v délce dvaceti čtyř měsíců (nebylo stanoveno v návrhu Komise). Parlament předpokládal osmnáct měsíců.

3.4 Postoj Komise ke společnému postoji Rady

Komise celkově podporuje společný postoj Rady, protože tento postoj zachovává rovnováhu stanovenou v původním návrhu a zároveň vyjasňuje některé aspekty, které považoval za důležité Parlament. Většina změn, které Rada zařadila, vychází ze změn navržených Parlamentem, u kterých Komise již dříve uvedla, že by je mohla podpořit. Zbývající rozdíly mezi společným postojem Rady a původním návrhem Komise jsou uvedeny níže.

13. bod odůvodnění návrhu Komise (zrušen)

Komise může přijmout zrušení tohoto bodu, protože hlavní myšlenka tohoto bodu odůvodnění je víceméně přeformulována v 16. bodě odůvodnění, který vychází ze změny 8 navržené Parlamentem.

21. bod odůvodnění

Komise podporuje nové znění, protože potvrzuje, že správný způsob, jak řešit možné problémy s hospodářskou soutěží mezi podniky, je prostřednictvím zavedených pravidel týkajících se hospodářské soutěže. Použití článků 81 a 82 proto přispívá k dosažení cílů, které sleduje i stávající směrnice. Tento bod odůvodnění užitečně uvádí příklad možného problému s hospodářskou soutěží týkajícího se interoperability, zejména pokud dodavatel mající dominantní postavení odmítne umožnit využití patentované techniky, která je nutná výlučně pro zajištění konverze konvencí používaných ve dvou různých počítačových systémech nebo sítích tak, aby byla umožněna komunikace a výměna obsahu dat mezi nimi.

Článek 2

Vložení požadavku, aby technický přínos byl nový, je přijatelné.

Článek 4

Nový odstavec 1 tohoto článku uvádí stávající právo a vzhledem k tomu, že Komise zamýšlela vyjasnit, nikoli změnit současnou právní situaci, je tento doplněk přijatelný.

Komise může také přijmout způsob, jakým je vyjasněn odstavec 2.

Článek 5

Komise může podpořit připojení odstavce 2 do kontextu tohoto celkového bloku, protože jsou takto užitečně vyjasněny podmínky, za nichž mohou či nemohou být konkrétní formy nároku uplatněny, a zmíněný odstavec je vyvážen dalšími ujednáními.

Článek 6

Je logické jednoznačně odkazovat na odpovídající ustanovení o interoperabilitě, proto Komise souhlasí s tímto vyjasňujícím dodatkem.

Článek 10

Ačkoli by Komise upřednostňovala rychlejší provedení předpokládané Parlamentem, může přijmout dvacet čtyři měsíců jako lhůtu pro provedení.

4- ZÁVĚRY

Komise se domnívá, že společný postoj Rady zachovává rovnováhu zamýšlenou v původním návrhu a může jej proto přijmout. Současné znění zejména zajišťuje dostatečné pobídky k inovaci v tomto oboru a zachovává svobodu pro uvádění nových produktů na trh, zatímco držitelům práv umožňuje vynutit si na porušovatelích svá práva účinným, ale zároveň přiměřeným způsobem. Skutečnost, že dojde k harmonizaci na úrovni Společenství zajišťuje, že vynucení těchto práv bude v celé Evropské unii probíhat stejným způsobem, což přispěje k efektivnímu fungování jednotného trhu.

Komise vyzývá Parlament, aby se konstruktivně zapojil do dalšího dialogu mezi jednotlivými orgány, aby tak zajistil přijetí směrnice, která splňuje tyto cíle, a je připravena dále jednat s Parlamentem i Radou o klíčových otázkách týkajících se směrnice, zejména v souvislosti se závazky Komise podporovat interoperabilitu.

5- PROHLÁŠENÍ KOMISE

Následující prohlášení je součástí zápisu Rady o přijetí společného postoje

„Komise se domnívá, že článek 6 vykládaný ve spojení s 22. bodem odůvodnění povoluje jakékoli úkony popsané v člancích 5 a 6 směrnice 91/250/EHS o právní ochraně počítačových programů autorskými právy, včetně veškerých úkonů nezbytných k zajištění interoperability, aniž by k tomu bylo nezbytné oprávnění od držitele patentových práv.“